

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

KLASA: 007-01/24-02/05

URBROJ: 437/2-24-1

Zagreb, 29. studenoga 2024.

**PROCEDURA
OSTVARIVANJA PRAVA
NA PRILAGODBU ISPITNE TEHNOLOGIJE
NA ISPITIMA DRŽAVNE MATURE**

Učenici

ŠKOLSKA GODINA 2024./2025.

SADRŽAJ

I. PRAVO NA PRILAGODBU ISPITNE TEHNOLOGIJE NA ISPITIMA DRŽAVNE MATURE

II. VRSTE PRILAGODBE ISPITNE TEHNOLOGIJE

III. PODNOŠENJE ZAHTJEVA ZA OSTVARIVANJE PRAVA NA PRILAGODBU ISPITNE TEHNOLOGIJE

IV. PRILAGODBA ISPITNE TEHNOLOGIJE ZBOG IZVANREDNIH OKOLNOSTI

V. PROCJENA ZAHTJEVA ZA OSTVARIVANJE PRAVA NA PRILAGODBU ISPITNE TEHNOLOGIJE

Prilog 1. Popis prilagodbi ispitne tehnologije

Napomene: Izrazi koji se upotrebljavaju u uputama, a koji imaju rodno značenje, bez obzira na to jesu li upotrijebljeni u muškome ili ženskome rodu, neutralni su.

I. PRAVO NA PRILAGODBU ISPITNE TEHNOLOGIJE NA ISPITIMA DRŽAVNE MATURE

Način polaganja ispita državne mature i uvjeti ostvarivanja prava na prilagodbu ispitne tehnologije propisani su [Pravilnikom o polaganju državne mature](#) (Narodne novine, br. 1/13, 41/19, 127/19, 55/20, 53/21, 126/21 i 19/23).

Škola prije početka prijave ispita državne mature obavještava učenike o postupku ostvarivanja prava na prilagodbu i polaganju ispita te o njihovim pravima i dužnostima. Učenici s teškoćama ispite državne mature polažu uz primjenu prilagodbe ispitne tehnologije, a na temelju odluke Nacionalnoga centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja (u daljnjemu tekstu: Centar) o vrsti prilagodbe.

Pravo na prilagodbu ispitne tehnologije imaju učenici:

- **s teškoćama u razvoju,**
- **s teškoćama učenja, poremećajima u ponašanju i emocionalnim problemima,**
- **s teškoćama uvjetovanima kulturalnim i jezičnim čimbenicima.**

II. VRSTE PRILAGODBE ISPITNE TEHNOLOGIJE

Cilj je državne mature provjera **ostvarenosti odgojno-obrazovnih ishoda prema predmetnim kurikulumima iz općeobrazovnih predmeta**, koje je propisalo nadležno Ministarstvo.

Prilagodba ispitne tehnologije je namijenjena učenicima koji bi prilikom polaganja ispita državne mature bez prilagodbe ispitne tehnologije zbog svojih teškoća mogli biti u neravnopravnom položaju u odnosu na učenike bez teškoća. Prilagodba ispitne tehnologije na ispitima državne mature ne smije dovesti učenika u privilegirani položaj i ne obuhvaća sadržajnu prilagodbu kako bi rezultati ispita bili međusobno usporedivi.

Dvije su skupine prilagodbi ispitne tehnologije na ispitima državne mature:

- **grafička prilagodba ispita**
- **prilagodba načina polaganja ispita.**

Prije odabira prilagodbi važno je da se dobro procijeni **stvarna potreba** učenika za pojedinom prilagodbom, vodeći se načelom razumne prilagodbe.

U **vrednovanju** ispita državne mature polaganih uz prilagodbu ispitne tehnologije uz ocjenjivače sudjeluju i **stručnjaci odgovarajućega profila**, prema utvrđenoj potrebi.

U nastavku slijedi opis prilagodbi na koje je moguće ostvariti pravo.

1. GRAFIČKA PRILAGODBA ISPITA

Redovni ispit državne mature otisnut je na papiru formata A4, fontu Arial, veličine slova 11, bez istaknutih ključnih riječi, s lijevim poravnanjem.

Grafičke prilagodbe ispita su sljedeće:

- FORMAT PAPIRA A4, VELIČINA SLOVA 14, PODEBLJANE KLJUČNE RIJEČI
- FORMAT PAPIRA A3, VELIČINA SLOVA 28, PODEBLJANE KLJUČNE RIJEČI
- FORMAT PAPIRA A3, VELIČINA SLOVA 22.

Ispiti su otisnuti na fontu Arial, s lijevim poravnanjem. U ispitima u kojima su podebljane ključne riječi rečenice su rastavljene na način da dijelovi rečenice u jednome redu čine logičnu cjelinu. Time je čitanje i razumijevanje pročitano olakšano.

- ISPIT NA BRAJICI

Učenici s oštećenjem vida koji poznaju Brailleovo pismo (brajicu) mogu zatražiti ispite državne mature otisnute na brajici.

2. PRILAGODBA NAČINA POLAGANJA ISPITA

Produljeno vrijeme polaganja ispita

Trajanje polaganja ispita državne mature navedeno je u kalendaru i vremeniku provedbe ispita državne mature.

Učenici s teškoćama mogu zatražiti produljeno vrijeme polaganja pojedinoga ispita:

- PRODULJENO VRIJEME ZA 25 %,
- PRODULJENO VRIJEME ZA 50 %,
- PRODULJENO VRIJEME ZA 100 %.

Napomena za polaganje ispitne cjeline „Slušanje“:

Učenici kojima je odobrena bilo koja od navedenih prilagodbi produljenoga vremena na ispitu iz stranoga jezika ostvaruju pravo na **produljeno vrijeme za 100 %** i **ponavljanje zvučnoga zapisa** prilikom polaganja ispitne cjeline „Slušanje“.

Prilikom polaganja ispitne cjeline „Slušanje“ **bez produljenoga vremena** reproducira se **objedinjeni zvučni zapis** koji se sastoji od 9 dijelova: *Track 01*: Uvodna uputa i uputa za prvi zadatak, *Track 02*: Tekst(ovi) prvoga zadatka, *Track 03*: Uputa za drugi zadatak, *Track 04*: Tekst(ovi) drugoga zadatka, *Track 05*: Uputa za treći zadatak, *Track 06*: Tekst(ovi) trećega zadatka, *Track 07*: Uputa za četvrti zadatak, *Track 08*: Tekst(ovi) četvrtoga zadatka i *Track 09*: Završna uputa.

Tekst(ovi) svakoga zadatka unutar jednoga tracka snimljeni su dva puta.

Prilikom polaganja ispitne cjeline „Slušanje“ **uz produljeno vrijeme** reproduciraju se **pojedinačni dijelovi** zvučnoga zapisa na sljedeći način:

- *Track 01*: Uvodna uputa i uputa za prvi zadatak
- ***Track 02***: Tekst(ovi) prvoga zadatka
- ***Track 02***: Tekst(ovi) prvoga zadatka
- *Track 03*: Uputa za drugi zadatak
- ***Track 04***: Tekst(ovi) drugoga zadatka
- ***Track 04***: Tekst(ovi) drugoga zadatka
- *Track 05*: Uputa za treći zadatak
- ***Track 06***: Tekst(ovi) trećega zadatka
- ***Track 06***: Tekst(ovi) trećega zadatka
- *Track 07*: Uputa za četvrti zadatak
- ***Track 08***: Tekst(ovi) četvrtoga zadatka
- ***Track 08***: Tekst(ovi) četvrtoga zadatka
- *Track 09*: Završna uputa

Svi učenici škole kojima je odobrena ova prilagodba polažu ispit **zajedno u izdvojenom prostoru** (odvojeno od učenika koji navedeni ispit polažu bez prilagodbe ispitne tehnologije), **osim** ako im je odobreno polaganje ispita u zasebnoj prostoriji.

Polaganje ispita uz podršku osobnoga pomagača

U slučaju da teškoće učeniku onemogućavaju samostalno polaganje ispita državne mature, postoji mogućnost polaganja ispita uz podršku osobnoga pomagača. Osobnoga pomagača učeniku dodjeljuje i osigurava Centar. Osobni pomagač prije učenikovoga polaganja ispita pohađa edukaciju o načinu pružanja podrške učeniku, koju organizira Centar.

Osobni pomagač tijekom polaganja ispita učeniku pruža odobrenu vrstu podrške. Važno je naglasiti da osobni pomagač pri pružanju podrške učeniku **ne smije** navoditi učenika na odgovore niti utjecati na

sadržaj odgovora učenika. Učenik tijekom polaganja ispita može odbiti pomoć osobnog pomagača ako procijeni da mu nije potrebna.

Ako učenik polaže ispit uz podršku osobnoga pomagača, nužno je za učenika osigurati **izdvojeni prostor**.

Vrste podrške koju osobni pomagači mogu pružati:

• ČITANJE

Osobni pomagač učeniku čita upute, ispitne zadatke i popratni ispitni materijal na njegov zahtjev.

• PISANJE

Osobni pomagač na zahtjev učenika zaokružuje i zapisuje odgovore, točno onako kako mu učenik diktira i bez bilo kakvoga utjecaja na učenikove odgovore. Učenik treba jasno naglasiti osobnome pomagaču kako želi zapisati pojedinu riječ, s obzirom na pravopisna pravila (interpunkcijski znakovi, veliko početno slovo, naglasci u stranim jezicima, pravilno upotrijebljena slova u riječima – č/ć, dž/đ, -ije/-je i sl.).

• POZNAVANJE BRAJICE

Osobni pomagač poznaje Brailleovo pismo (brajicu) i pomaže učeniku pri čitanju i/ili pisanju.

• JEZIČNO RAZUMIJEVANJE

Osobni pomagač učeniku pruža podršku u jezičnom razumijevanju tako što mu pojašnjava značenja riječi i izraza nužnih za razumijevanje zadataka koje učenik zbog svojih teškoća ne razumije. Pritom ne smije utjecati na odgovore učenika niti pojašnjavati značenja riječi i izraza čije se poznavanje zadacima ispituje.

Primjerice, ako učenik na ispitu iz Hrvatskoga jezika ne zna značenje pojma „metafora“, a riječ je o pojmu čije se poznavanje značenja zadatkom ispituje, tada osobni pomagač učeniku ne pojašnjava značenje jer uzrok nerazumijevanja istoga nije teškoća učenika.

• KRETANJE I RUKOVANJE

Osobni pomagač pomaže učeniku pri kretanju unutar ispitne prostorije i pozicioniranju u najpovoljniji položaj te mu pruža podršku pri rukovanju ispitnim materijalom, priborom i pomagalima na njegov zahtjev (npr. otvaranju vrećice s ispitnim materijalom, lijepljenju identifikacijskih naljepnica, okretanju stranice ispitnoga materijala, upotrebi pribora potrebnoga za rješavanje zadataka – ravnala ili trokuta te džepnog računala).

• POTICANJE, USMJERAVANJE I UMIRIVANJE

Osobni pomagač usmjerava pažnju učenika na ispitne zadatke, potiče ga na rješavanje te umiruje u slučaju uznemirenosti i/ili psihomotoričkog nemira.

• POZNAVANJE ZNAKOVNOGA JEZIKA

Osobni pomagač poznaje znakovni jezik kojim se učenik služi te mu prevodi ono što učenik zatraži.

Polaganje dijela ispita na računalu

- PISANJE ŠKOLSKOGA ESEJA / ESEJA / PISANOGA TEKSTA NA RAČUNALU
- PISANJE SAŽETKA NA RAČUNALU

Na računalu učenik može polagati:

- sažetak i/ili školski esej na ispitu iz Hrvatskoga jezika,
- esej na ispitima iz jezika nacionalnih manjina,
- esej / pisani tekst na ispitima iz stranih jezika.

Ako učenik polaže dio ispita na računalu, nužno je za učenika osigurati **izdvojeni prostor**, u kojemu se nalazi **školsko računalo bez pristupa internetu i pisač**.

Izuzeće polaganja dijela ispita

Samo u slučaju da teškoće učeniku onemogućavaju polaganje dijela ispita državne mature na način da ni uz jednu od navedenih vrsta prilagodbi ne bi mogao položiti dio ispita, **iznimno** mu se može odobriti izuzeće polaganja toga dijela ispita.

Napomene:

Prilagodba izuzeća ispitne cjeline „Slušanje“ može se odobriti **isključivo** učenicima koji imaju **značajno oštećenje sluha**.

Ako učenik traži **izuzeće polaganja dijela ispita iz predmeta Hrvatski jezik, strani jezik i/ili jezik nacionalne manjine**, uz propisanu dokumentaciju kojom potkrepljuje teškoću **obvezno** dostavlja i **mišljenje nastavnika** koji učeniku u tekućoj školskoj godini predaje taj predmet.

Ostale prilagodbe načina polaganja ispita

- ZASEBNA PROSTORIJA

Ovu je prilagodbu potrebno zatražiti **samo** ako bi učenika s teškoćom značajno ometalo polaganje ispita u istoj ispitnoj prostoriji s drugim učenicima ili ako bi učenikovo ponašanje tijekom polaganja ispita uzrokovano teškoćom (npr. glasovni tik) moglo značajno ometati druge učenike. Ako se učeniku s teškoćom ova prilagodba odobri, učenik ispit polaže odvojeno od ostalih učenika.

S učenicom se u zasebnoj prostoriji nalaze voditelj ispitne prostorije i dežurni nastavnik (i osobni pomagač, ako je učeniku odobreno polaganje ispita uz njegovu podršku).

- **PONAVLJANJE ZVUČNOGA ZAPISA**

Ova se prilagodba odnosi isključivo na **ispitnu cjelinu „Slušanje“ na ispitima iz stranih jezika**.

Prilikom polaganja ispitne cjeline „Slušanje“ bez ove prilagodbe reproducira se objedinjeni zvučni zapis koji se sastoji od uputa za rješavanje zadataka i tekstova za svaki pojedini zadatak. Nakon upute za rješavanje pojedinoga zadatka reproducira(ju) se tekst(ovi) zadatka. Na pojedinom *tracku* tekst zadatka snimljen je dva puta.

Prilikom **polaganja ispitne cjeline „Slušanje“ uz ponavljanje zvučnoga zapisa** reproduciraju se pojedinačni dijelovi zvučnoga zapisa, kao što je opisano u cjelini **„Produljeno vrijeme polaganja ispita“**.

Učenici koji polažu ispitnu cjelinu „Slušanje“ uz ponavljanje zvučnoga zapisa ujedno polažu taj dio ispita uz **produljeno vrijeme za 100 %**.

- **UPOTREBA POSEBNOGA POMAGALA**

Učenik može zatražiti ovu vrstu prilagodbe ako mu je tijekom polaganja ispita nužna upotreba određenoga pomagala, a koje nije predviđeno ispitnim katalogom kao dopušteno za korištenje tijekom polaganja ispita. To su, primjerice, zvučni kalkulator, povećalo, mobilni uređaj u svrhu upotrebe aplikacije za praćenje razine glukoze u krvi, čitač za praćenje razine glukoze u krvi i dr.

POSEBNE NAPOMENE

- Ispiti državne mature iz **Hrvatskoga jezika / jezika nacionalnih manjina** polažu se u dva dana. Prvi se dan polaže test i sažetak iz Hrvatskoga jezika / test iz jezika nacionalnih manjina. Drugi se dan polaže školski esej iz Hrvatskoga jezika / esej iz jezika nacionalnih manjina. Za dio ispita koji se polaže prvi dan i dio ispita koji se polaže drugi dan **prilagodbe** se traže **zasebno i mogu, ali ne trebaju biti jednake**.

Primjerice, učenik može tražiti produljeno vrijeme za polaganje školskoga eseja iz Hrvatskoga jezika / eseja iz jezika nacionalnih manjina, međutim tu prilagodbu ne treba nužno tražiti i za polaganje testa i sažetka iz Hrvatskoga jezika / testa iz jezika nacionalnih manjina.

- Ispiti državne mature iz **stranih jezika** polažu se u jednome danu, a sastoje se od više dijelova. Odobrene **prilagodbe** za ispit iz stranoga jezika **vrijede za sve dijelove ispita**. Primjerice, ako je učeniku odobreno polaganje ispita iz stranoga jezika na formatu papira A3 i veličine slova 22, prilagodba se odnosi na sve dijelove ispita iz stranoga jezika.

Iznimka: Neovisno o tome je li učeniku na ispitu iz stranoga jezika odobreno produljeno vrijeme za 25 %, 50 % ili 100 %, **ispitnu cjelinu „Slušanje“** učenik polaže uz produljeno vrijeme za 100 % i ponavljanje zvučnoga zapisa.

- Na ispitima državne mature iz Hrvatskoga jezika, stranih jezika, jezika nacionalnih manjina i Geografije **nije** dozvoljeno pisanje **velikim tiskanim slovima** (sukladno ispitnim katalogima navedenih predmeta). Ako je učenik tijekom školovanja pisao samo velikim tiskanim slovima, a polaže jedan od gore navedenih ispita, u zahtjevu može zatražiti polaganje ispita uz podršku **osobnoga pomagača za pisanje i/ ili polaganje dijela ispita na računalu**.

Primjerice, učenik na ispitu državne mature iz Hrvatskoga jezika može zatražiti sljedeću kombinaciju prilagodbi:

- polaganje **cijeloga ispita** iz Hrvatskoga jezika uz podršku osobnoga pomagača za pisanje,

ili

- polaganje **testa** iz Hrvatskoga jezika uz podršku osobnoga pomagača za pisanje i
- polaganje **sažetka i školskoga eseja** iz Hrvatskoga jezika na računalu,

ili

- polaganje **testa i sažetka** iz Hrvatskoga jezika uz podršku osobnoga pomagača za pisanje i
- polaganje **školskoga eseja** iz Hrvatskoga jezika na računalu.

III. PODNOŠENJE ZAHTJEVA ZA OSTVARIVANJE PRAVA NA PRILAGODBU ISPITNE TEHNOLOGIJE

Kako bi ostvarili pravo na prilagodbu ispitne tehnologije na ispitima državne mature, učenici **najprije** samostalno **prijavljaju ispite** državne mature na mrežnoj stranici Postani student putem svojega korisničkoga računa.

Nakon prijave ispita državne mature ispitni koordinator učenikove matične škole za učenika podnosi **zahtjev za ostvarivanje prava na prilagodbu ispitne tehnologije** (u daljnjemu tekstu: zahtjev) i prilaže **odgovarajuću dokumentaciju** u Središnji registar državne mature (u daljnjemu tekstu: SRDM). Dokumentaciju u elektroničkom obliku učenik ili roditelj/skrbnik dostavlja ispitnome koordinatoru.

Detaljno ispunjen zahtjev prije podnošenja **potpisuju** ravnatelj učenikove matične škole i učenik (ako je u trenutku podnošenja zahtjeva punoljetan) / učenik i njegov roditelj ili skrbnik (ako je u trenutku podnošenja zahtjeva učenik maloljetan).

Napomene:

- Učenik prilagodbu ispitne tehnologije može tražiti za sve prijavljene ispite državne mature ili samo neke. Ako učenik na nekome od prijavljenih ispita državne mature **ne treba prilagodbu** ispitne tehnologije, tada je u obrascu **zahtjeva** za taj ispit potrebno označiti **nije potrebna prilagodba**.
- Učeniku se mogu dodijeliti samo one prilagodbe koje su zatražene zahtjevom. To znači da, ako se učeniku ne odobri neka od traženih prilagodbi (npr. izuzeće polaganja dijela ispita), umjesto nje neće mu se dodijeliti nijedna druga prilagodba koja već nije zatražena zahtjevom. Iznimno, ako učenik zatraži prilagodbu u vidu produljenoga vremena polaganja ispita (npr. produljeno vrijeme za 100 %), može mu se dodijeliti prilagodba kraćeg produljenoga vremena (produljeno vrijeme za 50 % ili 25 %).
- Ako je učeniku potrebno posebno pomagalo za polaganje ispita državne mature, isto je potrebno navesti u obrascu zahtjeva u rubriku „**Prilagodbe koje je učenik imao/imala tijekom školovanja**“.

U nastavku slijedi prikaz u kojemu je navedena **dokumentacija** koju je uz zahtjev potrebno dostaviti.

Tablica 1. Dokumentacija koju je potrebno priložiti zahtjevu

UČENICI	DOKUMENTACIJA	
učenici s teškoćama u razvoju (Rješenje)	Rješenje o primjerenome programu obrazovanja (u daljnjemu tekstu: Rješenje*) izdano sukladno aktualnom <i>Pravilniku o osnovnoškolskom i srednjoškolskom odgoju i obrazovanju učenika s teškoćama u razvoju (NN 24/15)</i>	Nalaz/mišljenje odgovarajućeg stručnjaka obvezno je dostaviti samo ako se u zahtjevu traži neka od sljedećih prilagodbi: • polaganje dijela ispita na računalu • polaganje dijela ispita uz podršku osobnog pomagača • izuzeće polaganja dijela ispita. Ako se u zahtjevu ne traži jedna od gore navedenih triju prilagodbi, nalaz/mišljenje stručnjaka nije potrebno dostaviti.
	Rješenje koje nije izdano sukladno <i>Pravilniku o osnovnoškolskom i srednjoškolskom odgoju i obrazovanju učenika s teškoćama u razvoju (NN 24/15)</i>	Nalaz/mišljenje odgovarajućeg stručnjaka obvezno je dostaviti, neovisno o tome koje se prilagodbe u zahtjevu traže.
učenici s teškoćama učenja, poremećajima u ponašanju i emocionalnim problemima (bez Rješenja)	Nalaz/mišljenje odgovarajućeg stručnjaka obvezno je dostaviti, neovisno o tome koje se prilagodbe u zahtjevu traže.	
učenici s teškoćama uvjetovanim kulturalnim i jezičnim čimbenicima (bez Rješenja)	Potvrda o završenome programu pripreme nastave hrvatskog jezika (koju je izdao nadležni županijski upravni odjel / Gradski ured za obrazovanje, sport i mlade Grada Zagreba)** Mišljenje nastavnika koji učeniku predaje Hrvatski jezik u školskoj godini 2024./2025. Navedenu dokumentaciju obvezno je dostaviti, neovisno o tome koje se prilagodbe u zahtjevu traže.	

*Izdano na temelju *Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (NN 87/08, 86/09, 92/10, 105/10, 90/11, 5/12, 16/12, 86/12, 126/12, 94/13, 152/14, 07/17, 68/18, 98/19, 64/20, 151/22, 155/23, 156/23)* i *Pravilnika o postupku utvrđivanja psihofizičkog stanja djeteta, učenika te sastavu stručnih povjerenstava (NN 67/14, 63/20)*.

**Iznimno je važeća potvrda izdana na temelju [Odluke o provođenju pripreme nastave hrvatskoga jezika za raseljene učenike iz Ukrajine](#).

DOKUMENTACIJA KOJOM SE POTKREPLJUJE PRISUTNOST TEŠKOĆA

Ako se učenik školuje **prema Rješenju** izdanom sukladno **aktualnom** Pravilniku o osnovnoškolskom i srednjoškolskom odgoju i obrazovanju učenika s teškoćama u razvoju (NN 24/15), a u zahtjevu se **ne traži** polaganje dijela ispita na računalu, polaganje dijela ispita uz podršku osobnoga pomagača ni izuzeće polaganja dijela ispita, **dovoljno je** uz zahtjev priložiti **samo Rješenje**.

Ako se učenik školuje prema Rješenju koje **nije** izdano sukladno aktualnom Pravilniku o osnovnoškolskom i srednjoškolskom odgoju i obrazovanju učenika s teškoćama u razvoju (NN 24/15) ili se školuje **bez** Rješenja, potrebno je uz zahtjev priložiti **odgovarajuću dokumentaciju kojom se potkrepljuje prisutnost teškoće**, navedenu u Tablici 2.

Obvezna dokumentacija podrazumijeva nalaze/mišljenja koje je **nužno** priložiti zahtjevu za ostvarivanje prava na prilagodbu ispitne tehnologije.

Dodatna dokumentacija podrazumijeva nalaze/mišljenja koje **nije nužno** priložiti, no koja može doprinijeti boljemu razumijevanju opsega učenikovih teškoća.

Tablica 2. Obvezna i dodatna dokumentacija kojom se potkrepljuje prisutnost teškoće

VRSTA TEŠKOĆE	NALAZ/MIŠLJENJE	NAPOMENA
oštećenje sluha	OBVEZNA DOKUMENTACIJA ● nalaz liječnika specijalista u kojemu je jasno navedeno sljedeće: - vrsta i stupanj oštećenja - služi li se učenik slušnim pomagalom - ako se služi slušnim pomagalom, koliko je učenikovo razumijevanje govora na oba uha	Obvezna dokumentacija treba biti novija od 31. 12. 2022.
	DODATNA DOKUMENTACIJA ● nalaz/mišljenje jednoga ili više od navedenih stručnjaka: logopeda, fonetičara, audiorehabilitatora, psihologa, školskoga liječnika	

oštećenje vida	OBVEZNA DOKUMENTACIJA ● nalaz liječnika specijalista u kojemu su jasno navedeni vrsta i stupanj oštećenja	Obvezna dokumentacija treba biti novija od 31. 12. 2022.
	DODATNA DOKUMENTACIJA ● nalaz/mišljenje jednoga ili više od navedenih stručnjaka: edukacijskoga rehabilitatora, psihologa, školskoga liječnika	
motoričke teškoće / motorički poremećaji	OBVEZNA DOKUMENTACIJA ● nalaz liječnika specijalista u kojemu su jasno navedeni vrsta i stupanj oštećenja	Obvezna dokumentacija treba biti novija od 31. 12. 2022.
	DODATNA DOKUMENTACIJA ● nalaz/mišljenje jednoga ili više od navedenih stručnjaka: edukacijskoga rehabilitatora, fizioterapeuta, radnoga terapeuta, logopeda, psihologa, školskog liječnika	
A) teškoće/poremećaji jezično-govorno-glasovne komunikacije i/ili B) specifične teškoće u učenju (disleksija, disgrafija, diskalkulija, dispraksija, mješovite i ostale teškoće u učenju)	OBVEZNA DOKUMENTACIJA ● nalaz/mišljenje logopeda	Obvezna dokumentacija treba biti novija od 31. 12. 2022.
	DODATNA DOKUMENTACIJA ● nalaz/mišljenje psihologa	
intelektualne teškoće	OBVEZNA DOKUMENTACIJA ● nalaz/mišljenje psihologa i edukacijskoga rehabilitatora	Obvezna dokumentacija treba biti novija od 31. 12. 2022.
	DODATNA DOKUMENTACIJA ● nalaz/mišljenje neurologa i/ili psihijatra	

deficit pažnje/hiperaktivni poremećaj (ADHD)	OBVEZNA DOKUMENTACIJA ● nalaz/mišljenje jednoga ili više od navedenih stručnjaka : psihologa, psihijatra, edukacijskoga rehabilitatora	Obvezna dokumentacija treba biti novija od 31. 12. 2022.
	DODATNA DOKUMENTACIJA ● mišljenje školskoga liječnika	
poremećaji u ponašanju	OBVEZNA DOKUMENTACIJA ● nalaz/mišljenje jednoga ili više od navedenih stručnjaka : socijalnoga pedagoga, psihologa, psihijatra	Obvezna dokumentacija treba biti novija od 31. 12. 2022.
	DODATNA DOKUMENTACIJA ● mišljenje školskoga liječnika	
poremećaj iz spektra autizma	OBVEZNA DOKUMENTACIJA ● nalaz/mišljenje jednoga ili više od navedenih stručnjaka : edukacijskoga rehabilitatora, logopeda, psihologa, psihijatra	Obvezna dokumentacija treba biti novija od 31. 12. 2022.
	DODATNA DOKUMENTACIJA ● mišljenje školskoga liječnika	
teškoće/poremećaj(i) u području mentalnoga zdravlja (psihičke i emocionalne teškoće)	OBVEZNA DOKUMENTACIJA ● nalaz/mišljenje jednoga ili više od navedenih stručnjaka : psihologa, psihijatra	Obvezna dokumentacija treba biti izdana u 2024. ili 2025. godini.
	DODATNA DOKUMENTACIJA ● mišljenje školskoga liječnika	
teškoće uvjetovane kroničnim bolestima*	OBVEZNA DOKUMENTACIJA ● nalaz liječnika specijalista	Obvezna dokumentacija treba biti izdana u 2024. ili 2025. godini.
	DODATNA DOKUMENTACIJA ● nalaz/mišljenje jednoga ili više od navedenih stručnjaka: psihologa, logopeda, edukacijskoga rehabilitatora, socijalnoga pedagoga, fizioterapeuta, radnoga terapeuta i dr.	

* npr. kardiovaskularne bolesti, maligne bolesti, bolesti metaboličkoga sustava, bolesti dišnog sustava, bolesti endokrinološkoga sustava, bolesti probavnog sustava, neurološke bolesti, alergije i dr.

POSEBNE NAPOMENE

1. Ako se **nakon** izdavanja Rješenja o primjerenome programu obrazovanja (u daljnjemu tekstu: Rješenje) utvrdi prisutnost i nekih **drugih teškoća**, tada je **obvezno dostaviti i nalaze/mišljenja** odgovarajućih stručnjaka kojima se potvrđuje prisutnost tih teškoća.
2. Ako učenik ima **nalaz timske obrade**, koji **sadrži** nalaz/mišljenje **odgovarajućega stručnjaka** (s obzirom na učenikovu vrstu teškoće), tada je **dovoljno** dostaviti spomenuti **nalaz timske obrade**.
3. Nalazi i mišljenja stručnjaka izdani u **javnim i privatnim** ustanovama **jednako su valjani**.
4. Dokumentacija koja se prilaže zahtjevu dovoljno je dostaviti u **neovjerenj preslici**.
5. Ako je učeniku potrebna određena prilagodba ispitne tehnologije, a koja nije navedena u ovome dokumentu, potrebno je obratiti se Centru e-poštom na e-adresu prilagodba.dm@ncvvo.hr.

IV. PRILAGODBA ISPITNE TEHNOLOGIJE ZBOG IZVANREDNIH OKOLNOSTI

Ako se kod učenika **nakon roka za podnošenje zahtjeva** za ostvarivanje prava na prilagodbu ispitne tehnologije pojave **teškoće uvjetovane izvanrednim okolnostima** (npr. ozljeda dijela tijela ili drugo narušeno zdravstveno stanje uzrokovano nepredvidivim događajima), ispitni se koordinatori trebaju obratiti Centru slanjem e-pošte na prilagodba.dm@ncvvo.hr.

Kao dokaz o nastanku teškoće uvjetovane izvanrednim okolnostima **obvezno** se prilaže nalaz/mišljenje relevantnoga stručnjaka: liječnika specijalista, psihologa, stručnoga suradnika (ili stručnoga tima) škole i dr.

Samo u slučaju izvanrednih okolnosti nalaz/mišljenje treba biti **izdan(o) nakon roka** za podnošenje zahtjeva za ostvarivanje prava na prilagodbu ispitne tehnologije, a **prije datuma polaganja ispita** za koji se prilagodba ispitne tehnologije traži.

V. PROCJENA ZAHTJEVA ZA PRILAGODBU ISPITNE TEHNOLOGIJE

Učenici koji su podnijeli zahtjev za prilagodbu ispitne tehnologije na ispitima državne mature ostvaruju pravo na istu na temelju stručne procjene i odluke koju donosi Centar. Povjerenstvo za procjenu zahtjeva za prilagodbu ispitne tehnologije na ispitima državne mature razmatra pristiglu dokumentaciju kojom se potkrepljuju teškoće, a ravnatelj Centra na prijedlog Povjerenstva donosi odluku o prilagodbi ispitne tehnologije.

Odluka se prilaže u SRDM, a ispitni koordinador ispisuje odluku u dva primjerka. Oba primjerka odluke vlastoručno potpisuju ispitni koordinador i učenik (ako je u trenutku primitka odluke punoljetan) / učenik i njegov roditelj ili skrbnik (ako je u trenutku primitka odluke učenik maloljetan). Jedan primjerak zadržava učenik odnosno roditelj/skrbnik, a drugi škola. U odluci je **obvezno navesti datum** uručivanja, tj. primitka odluke, budući da od toga datuma teče rok od 8 dana za podnošenje pisanoga prigovora ravnatelju Centra. Potpisanu odluku ispitni koordinador prilaže u SRDM.

Učenik eventualni prigovor dostavlja ispitnome koordinadoru, koji ga prilaže u SRDM i o tome obavještava Centar e-poštom na e-adresu prilagodba.dm@ncvvo.hr. Nakon razmatranja prigovora Centar donosi odluku po prigovoru i dostavlja je putem SRDM-a ispitnome koordinadoru. Ispitni koordinador odluku po prigovoru dostavlja učeniku odnosno roditelju/skrbniku. Na odluku po prigovoru nije dopuštena žalba.

Za sve dodatne informacije
obratite se na e-adresu:
prilagodba.dm@ncvvo.hr.

RAVNATELJ

Vinko Filipović, prof.
Zagreb
1

Prilog 1.

POPIS PRILAGODBI ISPITNE TEHNOLOGIJE

1. nije potrebna prilagodba (*za one ispite na kojima učeniku ne treba prilagodba*)
2. format papira A4, veličina slova 14, podebljane ključne riječi
3. format papira A3, veličina slova 28, podebljane ključne riječi
4. format papira A3, veličina slova 22
5. ispit na brajici
6. produženo vrijeme za 25 %
7. produženo vrijeme za 50 %
8. produženo vrijeme za 100 %
9. osobni pomagač koji pruža sljedeću vrstu podršku:
 - A) čitanje
 - B) pisanje
 - C) poznavanje brajice
 - D) jezično razumijevanje
 - E) za kretanje i rukovanje
 - F) za poticanje, usmjeravanje i umirivanje
 - G) poznavanje znakovnoga jezika
10. pisanje školskoga eseja / eseja / pisanoga teksta na računalu
11. pisanje sažetka na računalu
12. izuzeće pisanja školskoga eseja / eseja / pisanoga teksta
13. izuzeće pisanja sažetka
14. izuzeće ispitne cjeline „Slušanje“
15. zasebna prostorija
16. ponavljanje zvučnoga zapisa
17. upotreba posebnoga pomagala

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

KLASA: 007-01/24-02/06

URBROJ: 437/2-24-1

Zagreb, 29. studenoga 2024.

**PROCEDURA
OSTVARIVANJA PRAVA
NA PRILAGODBU ISPITNE TEHNOLOGIJE NA
ISPITIMA DRŽAVNE MATURE**

Pristupnici

ŠKOLSKA GODINA 2024./2025.

SADRŽAJ

I. PRAVO NA PRILAGODBU ISPITNE TEHNOLOGIJE NA ISPITIMA DRŽAVNE MATURE

II. VRSTE PRILAGODBE ISPITNE TEHNOLOGIJE

III. PODNOŠENJE ZAHTJEVA ZA OSTVARIVANJE PRAVA NA PRILAGODBU ISPITNE TEHNOLOGIJE

IV. PRILAGODBA ISPITNE TEHNOLOGIJE ZBOG IZVANREDNIH OKOLNOSTI

V. PROCJENA ZAHTJEVA ZA OSTVARIVANJE PRAVA NA PRILAGODBU ISPITNE TEHNOLOGIJE

Prilog 1. Popis prilagodbi ispitne tehnologije

Napomene: Izrazi koji se upotrebljavaju u uputama, a koji imaju rodno značenje, bez obzira na to jesu li upotrijebljeni u muškome ili ženskome rodu, neutralni su.

I. PRAVO NA PRILAGODBU ISPITNE TEHNOLOGIJE NA ISPITIMA DRŽAVNE MATURE

Način polaganja ispita državne mature i uvjeti ostvarivanja prava na prilagodbu ispitne tehnologije propisani su Pravilnikom o polaganju državne mature (Narodne novine, br. 1/13, 41/19, 127/19, 55/20, 53/21, 126/21 i 19/23).

Ispite državne mature mogu polagati osobe koje su **završile najmanje četverogodišnje srednjoškolsko obrazovanje** u Republici Hrvatskoj **prije školske godine u kojoj polažu ispite državne mature**, kao i osobe koje su **izvan Republike Hrvatske** završile srednjoškolsko obrazovanje usporedivo s četverogodišnjim srednjoškolskim obrazovanjem u Republici Hrvatskoj (u daljnjemu tekstu: **pristupnici**).

Pravo na prilagodbu ispitne tehnologije imaju pristupnici koji su se u redovnom sustavu obrazovanja školovali kao učenici:

- **s teškoćama u razvoju,**
- **s teškoćama učenja, poremećajima u ponašanju i emocionalnim problemima,**
- **s teškoćama uvjetovanima kulturalnim i jezičnim čimbenicima.**

Pristupnici s teškoćama ispite državne mature polažu uz primjenu prilagodbe ispitne tehnologije na temelju procjene i odluke Nacionalnoga centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja (u daljnjemu tekstu: Centar).

II. VRSTE PRILAGODBE ISPITNE TEHNOLOGIJE

Cilj je državne mature provjera **ostvarenosti odgojno-obrazovnih ishoda prema predmetnim kurikulumima iz općeobrazovnih predmeta**, koje je propisalo nadležno Ministarstvo.

Prilagodba ispitne tehnologije je namijenjena pristupnicima koji bi prilikom polaganja ispita državne mature bez prilagodbe ispitne tehnologije zbog svojih teškoća mogli biti u neravnopravnom položaju u odnosu na učenike/pristupnilke bez teškoća. Prilagodba ispitne tehnologije na ispitima državne mature ne smije dovesti pristupnika u privilegirani položaj i ne obuhvaća sadržajnu prilagodbu kako bi rezultati ispita državne mature bili međusobno usporedivi.

Dvije su skupine prilagodbi ispitne tehnologije na ispitima državne mature:

- **grafička prilagodba ispita**
- **prilagodba načina polaganja ispita.**

Prije odabira prilagodbi važno je da se dobro procijeni **stvarna potreba** učenika za pojedinom prilagodbom, vodeći se načelom razumne prilagodbe.

U **vrednovanju** ispita državne mature polaganih uz prilagodbu ispitne tehnologije uz ocjenjivače sudjeluju i **stručnjaci odgovarajućega profila**, prema utvrđenoj potrebi.

U nastavku slijedi opis prilagodbi na koje je moguće ostvariti pravo.

1. GRAFIČKA PRILAGODBA ISPITA

Redovni ispit državne mature otisnut je na papiru formata A4, fontu Arial, veličine slova 11, bez istaknutih ključnih riječi, s lijevim poravnanjem.

Grafičke prilagodbe ispita su sljedeće:

- FORMAT PAPIRA A4, VELIČINA SLOVA 14, PODEBLJANE KLJUČNE RIJEČI
- FORMAT PAPIRA A3, VELIČINA SLOVA 28, PODEBLJANE KLJUČNE RIJEČI
- FORMAT PAPIRA A3, VELIČINA SLOVA 22.

Ispiti su otisnuti na fontu Arial, s lijevim poravnanjem. U ispitima u kojima su podebljane ključne riječi rečenice su rastavljene na način da dijelovi rečenice u jednome redu čine logičnu cjelinu. Time je čitanje i razumijevanje pročitano olakšano.

- ISPIT NA BRAJICI

Pristupnici s oštećenjem vida koji poznaju Brailleovo pismo (brajicu) mogu zatražiti ispite državne mature otisnute na brajici.

2. PRILAGODBA NAČINA POLAGANJA ISPITA

Produljeno vrijeme polaganja ispita

Trajanje polaganja ispita državne mature navedeno je u kalendaru i vremeniku provedbe ispita državne mature.

Pristupnici s teškoćama mogu zatražiti produljeno vrijeme polaganja pojedinog ispita:

- PRODULJENO VRIJEME ZA 25 %,
- PRODULJENO VRIJEME ZA 50 %,
- PRODULJENO VRIJEME ZA 100 %.

Napomena za polaganje ispitne cjeline „Slušanje“:

Pristupnici kojima je odobrena bilo koja od navedenih prilagodbi produljenoga vremena na ispitu iz stranoga jezika ostvaruju pravo na **produljeno vrijeme za 100 %** i **ponavljanje zvučnoga zapisa** prilikom polaganja ispitne cjeline „Slušanje“.

Prilikom polaganja ispitne cjeline „Slušanje“ **bez produljenoga vremena** reproducira se **objedinjeni zvučni zapis** koji se sastoji od 9 dijelova: *Track 01*: Uvodna uputa i uputa za prvi zadatak, *Track 02*: Tekst(ovi) prvoga zadatka, *Track 03*: Uputa za drugi zadatak, *Track 04*: Tekst(ovi) drugoga zadatka, *Track 05*: Uputa za treći zadatak, *Track 06*: Tekst(ovi) trećega zadatka, *Track 07*: Uputa za četvrti zadatak, *Track 08*: Tekst(ovi) četvrtoga zadatka i *Track 09*: Završna uputa.

Tekst(ovi) svakoga zadatka unutar jednoga tracka snimljeni su dva puta.

Prilikom polaganja ispitne cjeline „Slušanje“ **uz produljeno vrijeme** reproduciraju se **pojedinačni dijelovi** zvučnoga zapisa na sljedeći način:

- *Track 01*: Uvodna uputa i uputa za prvi zadatak
- ***Track 02***: Tekst(ovi) prvoga zadatka
- ***Track 02***: Tekst(ovi) prvoga zadatka
- *Track 03*: Uputa za drugi zadatak
- ***Track 04***: Tekst(ovi) drugoga zadatka
- ***Track 04***: Tekst(ovi) drugoga zadatka
- *Track 05*: Uputa za treći zadatak
- ***Track 06***: Tekst(ovi) trećega zadatka
- ***Track 06***: Tekst(ovi) trećega zadatka
- *Track 07*: Uputa za četvrti zadatak
- ***Track 08***: Tekst(ovi) četvrtoga zadatka
- ***Track 08***: Tekst(ovi) četvrtoga zadatka
- *Track 09*: Završna uputa

Svi pristupnici kojima je odobrena ova prilagodba, a koji polažu ispite državne mature u istom ispitnom centru, polažu ispit **zajedno u izdvojenom prostoru** (odvojeno od pristupnika koji navedeni ispit polažu bez prilagodbe ispitne tehnologije). **Iznimka** su pristupnici kojima je odobreno polaganje ispita u zasebnoj prostoriji.

Polaganje ispita uz podršku osobnoga pomagača

U slučaju da teškoće pristupniku onemogućavaju samostalno polaganje ispita državne mature, postoji mogućnost polaganja ispita uz podršku osobnoga pomagača. Osobnoga pomagača pristupniku dodjeljuje i osigurava Centar. Osobni pomagač prije provedbe ispita državne mature pohađa edukaciju o načinu pružanja podrške pristupniku, koju organizira Centar.

Osobni pomagač tijekom polaganja ispita pristupniku pruža odobrenu vrstu podrške. Važno je naglasiti da osobni pomagač pri pružanju podrške pristupniku **ne smije** navoditi pristupnika na odgovore niti utjecati na sadržaj njegovih odgovora. Pristupnik tijekom polaganja ispita može odbiti pomoć osobnog pomagača ako procijeni da mu nije potrebna.

Ako pristupnik polaže ispit uz podršku osobnoga pomagača, nužno je za pristupnika osigurati **izdvojeni prostor**.

Vrste podrške koju osobni pomagači mogu pružati:

- ČITANJE

Osobni pomagač pristupniku čita upute, ispitne zadatke i popratni ispitni materijal na njegov zahtjev.

- PISANJE

Osobni pomagač na zahtjev pristupnika zaokružuje i zapisuje odgovore, točno onako kako mu pristupnik diktira i bez bilo kakvoga utjecaja na pristupnikove odgovore. Pristupnik treba jasno naglasiti osobnome pomagaču kako želi zapisati pojedinu riječ, s obzirom na pravopisna pravila (interpunkcijski znakovi, veliko početno slovo, naglasci u stranim jezicima, pravilno upotrijebljena slova u riječima – č/ć, dž/đ, -ije/-je i sl.).

- POZNAVANJE BRAJICE

Osobni pomagač poznaje Brailleovo pismo (brajicu) i pomaže pristupniku pri čitanju i/ili pisanju.

- JEZIČNO RAZUMIJEVANJE

Osobni pomagač pristupniku pruža podršku u jezičnom razumijevanju tako što mu pojašnjava značenja riječi i izraza nužnih za razumijevanje zadataka koje pristupnik zbog svojih teškoća ne razumije. Pritom ne smije utjecati na odgovore pristupnika niti pojašnjavati značenja riječi i izraza čije se poznavanje zadacima ispituje.

Primjerice, ako pristupnik na ispitu iz Hrvatskoga jezika ne zna značenje pojma „metafora“, a riječ je o pojmu čije se poznavanje značenja zadatkom ispituje, tada osobni pomagač pristupniku ne pojašnjava značenje jer uzrok nerazumijevanja istoga nije teškoća učenika.

- **KRETANJE I RUKOVANJE**

Osobni pomagač pomaže pristupniku pri kretanju unutar ispitne prostorije i pozicioniranju u najpovoljniji položaj te mu pruža podršku pri rukovanju ispitnim materijalom, priborom i pomagalima na njegov zahtjev (npr. otvaranju vrećice s ispitnim materijalom, lijepljenju identifikacijskih naljepnica, okretanju stranice ispitnoga materijala, upotrebi pribora potrebnoga za rješavanje zadataka – ravnala ili trokuta te džepnog računala).

- **POTICANJE, USMJERAVANJE I UMIRIVANJE**

Osobni pomagač usmjerava pažnju pristupnika na ispitne zadatke, potiče ga na rješavanje te umiruje u slučaju uznemirenosti i/ili psihomotoričkog nemira.

- **POZNAVANJE ZNAKOVNOGA JEZIKA**

Osobni pomagač poznaje znakovni jezik kojim se pristupnik služi te mu prevodi ono što pristupnik zatraži.

Polaganje dijela ispita na računalu

- **PISANJE ŠKOLSKOGA ESEJA / ESEJA / PISANOGA TEKSTA NA RAČUNALU**
- **PISANJE SAŽETKA NA RAČUNALU**

Na računalu pristupnik može polagati:

- sažetak i/ili školski esej na ispitu iz Hrvatskoga jezika,
- esej na ispitima iz jezika nacionalnih manjina,
- esej / pisani tekst na ispitima iz stranih jezika.

Ako pristupnik polaže dio ispita na računalu, nužno je za pristupnika osigurati **izdvojeni prostor**, u kojemu se nalazi **školsko računalo bez pristupa internetu i pisač**.

Izuzeće polaganja dijela ispita

Samo u slučaju da teškoće pristupniku onemogućavaju polaganje dijela ispita državne mature na način da ni uz jednu od navedenih vrsta prilagodbi ne bi mogao položiti dio ispita, **iznimno** mu se može odobriti izuzeće polaganja toga dijela ispita.

Napomene:

Prilagodba izuzeća ispitne cjeline „Slušanje“ može se odobriti **isključivo** pristupnicima koji imaju **značajno oštećenje sluha**.

Ostale prilagodbe načina polaganja ispita

• ZASEBNA PROSTORIJA

Ovu je prilagodbu potrebno zatražiti **samo** ako bi pristupnika s teškoćom značajno ometalo polaganje ispita u istoj ispitnoj prostoriji s drugim pristupnicima ili ako bi pristupnikovo ponašanje tijekom polaganja ispita uzrokovano teškoćom (npr. glasovni tik) moglo značajno ometati druge pristupnike. Ako se pristupniku s teškoćom ova prilagodba odobri, pristupnik ispit polaže odvojeno od ostalih pristupnika.

S pristupnikom se u zasebnoj prostoriji nalaze voditelj ispitne prostorije i dežurni nastavnik (i osobni pomagač, ako je pristupniku odobreno polaganje ispita uz njegovu podršku).

• PONAVLJANJE ZVUČNOGA ZAPISA

Ova se prilagodba odnosi isključivo na **ispitnu cjelinu „Slušanje“ na ispitima iz stranih jezika**.

Prilikom polaganja ispitne cjeline „Slušanje“ bez ove prilagodbe reproducira se objedinjeni zvučni zapis koji se sastoji od uputa za rješavanje zadataka i tekstova za svaki pojedini zadatak. Nakon upute za rješavanje pojedinoga zadatka reproducira(ju) se tekst(ovi) zadatka. Na pojedinom *tracku* tekst zadatka snimljen je dva puta.

Prilikom **polaganja ispitne cjeline „Slušanje“ uz ponavljanje zvučnoga zapisa** reproduciraju se pojedinačni dijelovi zvučnoga zapisa, kao što je opisano u cjelini **„Produljeno vrijeme polaganja ispita“**.

Pristupnici koji polažu ispitnu cjelinu „Slušanje“ uz ponavljanje zvučnoga zapisa ujedno polažu taj dio ispita uz **produljeno vrijeme za 100 %**.

• UPOTREBA POSEBNOGA POMAGALA

Pristupnik može zatražiti ovu vrstu prilagodbe ako mu je tijekom polaganja ispita nužna upotreba određenoga pomagala, a koje nije predviđeno ispitnim katalogom kao dopušteno za korištenje tijekom polaganja ispita. To su, primjerice, zvučni kalkulator, povećalo, mobilni uređaj u svrhu upotrebe aplikacije za praćenje razine glukoze u krvi, čitač za praćenje razine glukoze u krvi i dr.

POSEBNE NAPOMENE

- Ispiti državne mature iz **Hrvatskoga jezika / jezika nacionalnih manjina** polažu se u dva dana. Prvi se dan polaže test i sažetak iz Hrvatskoga jezika / test iz jezika nacionalnih manjina. Drugi se dan polaže školski esej iz Hrvatskoga jezika / esej iz jezika nacionalnih manjina. Za dio ispita koji se polaže prvi dan i dio ispita koji se polaže drugi dan **prilagodbe** se traže **zasebno i mogu, ali ne trebaju biti jednake**.

Primjerice, pristupnik može tražiti produljeno vrijeme za polaganje školskoga eseja iz Hrvatskoga jezika / eseja iz jezika nacionalnih manjina, međutim tu prilagodbu ne treba nužno tražiti i za polaganje testa i sažetka iz Hrvatskoga jezika / testa iz jezika nacionalnih manjina.

- Ispiti državne mature iz **stranih jezika** polažu se u jednome danu, a sastoje se od više dijelova. Odobrene **prilagodbe** za ispit iz stranoga jezika **vrijede za sve dijelove ispita**. Primjerice, ako je pristupniku odobreno polaganje ispita iz stranoga jezika na formatu papira A3 i veličine slova 22, prilagodba se odnosi na sve dijelove ispita iz stranoga jezika.

Iznimka: Neovisno o tome je li pristupniku na ispitu iz stranoga jezika odobreno produljeno vrijeme za 25 %, 50 % ili 100 %, **ispitnu cjelinu „Slušanje“** pristupnik polaže uz produljeno vrijeme za 100 % i ponavljanje zvučnoga zapisa.

- Na ispitima državne mature iz Hrvatskoga jezika, stranih jezika, jezika nacionalnih manjina i Geografije **nije** dozvoljeno pisanje **velikim tiskanim slovima** (sukladno ispitnim katalozima navedenih predmeta). Ako je pristupnik tijekom školovanja pisao samo velikim tiskanim slovima, a polaže jedan od gore navedenih ispita, u zahtjevu može zatražiti polaganje ispita uz podršku **osobnoga pomagača za pisanje i/ ili polaganje dijela ispita na računalu**.

Primjerice, pristupnik na ispitu državne mature iz Hrvatskoga jezika može zatražiti sljedeću kombinaciju prilagodbi:

- polaganje **cijeloga ispita** iz Hrvatskoga jezika uz podršku osobnoga pomagača za pisanje,

ili

- polaganje **testa** iz Hrvatskoga jezika uz podršku osobnoga pomagača za pisanje i
- polaganje **sažetka i školskoga eseja** iz Hrvatskoga jezika na računalu,

ili

- polaganje **testa i sažetka** iz Hrvatskoga jezika uz podršku osobnoga pomagača za pisanje i
- polaganje **školskoga eseja** iz Hrvatskoga jezika na računalu.

III. PODNOŠENJE ZAHTJEVA ZA OSTVARIVANJE PRAVA NA PRILAGODBU ISPITNE TEHNOLOGIJE

Kako bi ostvarili pravo na prilagodbu ispitne tehnologije na ispitima državne mature, pristupnici **najprije** samostalno **prijavljaju ispite** državne mature na mrežnoj stranici Postani student putem svojega korisničkoga računa.

Nakon prijave ispita državne mature pristupnik podnosi **zahtjev za ostvarivanje prava na prilagodbu ispitne tehnologije** (u daljnjemu tekstu: zahtjev) uz koji prilaže **odgovarajuću dokumentaciju**. Detaljno ispunjen i potpisan zahtjev te dokumentaciju dostavlja elektroničkim putem Nacionalnome centru za vanjsko vrednovanje obrazovanja (u daljnjemu tekstu: Centar) na e-adresu prilagodba.dm@ncvvo.hr.

Napomene:

- Pristupnik prilagodbu ispitne tehnologije može tražiti za sve prijavljene ispite državne mature ili samo neke. Ako pristupnik na nekome od prijavljenih ispita državne mature **ne treba prilagodbu** ispitne tehnologije, tada je u obrascu **zahtjeva** za taj ispit potrebno označiti **nije potrebna prilagodba**.
- Pristupniku se mogu dodijeliti samo one prilagodbe koje su zatražene zahtjevom. To znači da, ako se pristupniku ne odobri neka od traženih prilagodbi (npr. izuzeće polaganja dijela ispita), umjesto nje neće mu se dodijeliti nijedna druga prilagodba koja već nije zatražena zahtjevom. Iznimno, ako pristupnik zatraži prilagodbu u vidu produljenog vremena polaganja ispita (npr. produljeno vrijeme za 100 %), može mu se dodijeliti prilagodba kraćeg produljenoga vremena (produljeno vrijeme za 50 % ili 25 %).
- Ako je pristupniku potrebno posebno pomagalo za polaganje ispita državne mature, isto je potrebno navesti u obrascu zahtjeva u rubriku „**Prilagodbe koje ste imali tijekom školovanja**“.

U nastavku slijedi prikaz u kojemu je navedena **dokumentacija** koju je uz zahtjev potrebno dostaviti.

Tablica 1. Dokumentacija koju je potrebno priložiti zahtjevu

PRISTUPNICI koji su se u redovnom sustavu obrazovanja školovali kao:	DOKUMENTACIJA
učenici s teškoćama u razvoju (Rješenje)	Nalaz/mišljenje odgovarajućega stručnjaka Rješenje o primjerenome programu obrazovanja (u daljnjemu tekstu: Rješenje*) prema kojem su se školovali u redovnom sustavu obrazovanja
učenici s teškoćama učenja, poremećajima u ponašanju i emocionalnim problemima (bez Rješenja)	Nalaz/mišljenje odgovarajućega stručnjaka
učenici s teškoćama uvjetovanim kulturalnim i jezičnim čimbenicima	Potvrda o završenome programu pripreme nastave hrvatskog jezika (koju je izdao nadležni županijski upravni odjel / Gradski ured za obrazovanje, sport i mlade Grada Zagreba) <i>Iznimno je važeća potvrda izdana na temelju Odluke o provođenju pripreme nastave hrvatskoga jezika za raseljene učenike iz Ukrajine</i>

*Izdano na temelju Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (NN 87/08, 86/09, 92/10, 105/10, 90/11, 5/12, 16/12, 86/12, 126/12, 94/13, 152/14, 07/17, 68/18, 98/19, 64/20, 151/22, 155/23, 156/23) i Pravilnika o postupku utvrđivanja psihofizičkog stanja djeteta, učenika te sastavu stručnih povjerenstava (NN 67/14, 63/20).

DOKUMENTACIJA KOJOM SE POTKREPLJUJE PRISUTNOST TEŠKOĆA

Obvezna dokumentacija podrazumijeva nalaze/mišljenja koje je **nužno** priložiti zahtjevu za ostvarivanje prava na prilagodbu ispitne tehnologije.

Dodatna dokumentacija podrazumijeva nalaze/mišljenja koje **nije nužno** priložiti, no koja može doprinijeti boljemu razumijevanju opsega pristupnikovih teškoća.

Pristupnici s teškoćama koji su se u redovnom sustavu obrazovanja školovali prema Rješenju o primjerenom programu obrazovanja **uz dokumentaciju kojom potkrepljuju teškoću** (Tablica 2.) mogu priložiti i **Rješenje**.

Tablica 2. Obvezna i dodatna dokumentacija kojom se potkrepljuje prisutnost teškoće

VRSTA TEŠKOĆE	NALAZ/MIŠLJENJE	NAPOMENA
oštećenje sluha	OBVEZNA DOKUMENTACIJA ● nalaz liječnika specijalista u kojemu je jasno navedeno sljedeće: - vrsta i stupanj oštećenja - služi li se pristupnik slušnim pomagalom - ako se služi slušnim pomagalom, koliko je pristupnikovo razumijevanje govora na oba uha	Obvezna dokumentacija treba biti novija od 31. 12. 2022.
	DODATNA DOKUMENTACIJA ● nalaz/mišljenje jednoga ili više od navedenih stručnjaka: logopeda, fonetičara, audiorehabilitatora, psihologa	
oštećenje vida	OBVEZNA DOKUMENTACIJA ● nalaz liječnika specijalista u kojemu su jasno navedeni vrsta i stupanj oštećenja	Obvezna dokumentacija treba biti novija od 31. 12. 2022.
	DODATNA DOKUMENTACIJA ● nalaz/mišljenje jednoga ili više od navedenih stručnjaka: edukacijskoga rehabilitatora, psihologa	
motoričke teškoće / motorički poremećaji	OBVEZNA DOKUMENTACIJA ● nalaz liječnika specijalista u kojemu su jasno navedeni vrsta i stupanj oštećenja	Obvezna dokumentacija treba biti novija od 31. 12. 2022.
	DODATNA DOKUMENTACIJA ● nalaz/mišljenje jednoga ili više od navedenih stručnjaka: edukacijskoga rehabilitatora, fizioterapeuta, radnoga terapeuta, logopeda, psihologa	

A) teškoće/poremećaji jezično-govorno-glasovne komunikacije i/ili B) specifične teškoće u učenju (disleksija, disgrafija, diskalkulija, dispraksija, mješovite i ostale teškoće u učenju)	OBVEZNA DOKUMENTACIJA • nalaz/mišljenje logopeda	Obvezna dokumentacija treba biti novija od 31. 12. 2022.
	DODATNA DOKUMENTACIJA • nalaz/mišljenje psihologa	
intelektualne teškoće	OBVEZNA DOKUMENTACIJA • nalaz/mišljenje psihologa i edukacijskoga rehabilitatora	Obvezna dokumentacija treba biti novija od 31. 12. 2022.
	DODATNA DOKUMENTACIJA • nalaz/mišljenje neurologa i/ili psihijatra	
deficit pažnje/hiperaktivni poremećaj (ADHD)	OBVEZNA DOKUMENTACIJA • nalaz/mišljenje jednoga ili više od navedenih stručnjaka : psihologa, psihijatra, edukacijskoga rehabilitatora	Obvezna dokumentacija treba biti novija od 31. 12. 2022.
	DODATNA DOKUMENTACIJA • nalaz/mišljenje drugoga relevantnog stručnjaka	
poremećaji u ponašanju	OBVEZNA DOKUMENTACIJA • nalaz/mišljenje jednoga ili više od navedenih stručnjaka : socijalnoga pedagoga, psihologa, psihijatra	Obvezna dokumentacija treba biti novija od 31. 12. 2022.
	DODATNA DOKUMENTACIJA • nalaz/mišljenje drugoga relevantnog stručnjaka	

poremećaj iz spektra autizma	OBVEZNA DOKUMENTACIJA ● nalaz/mišljenje jednoga ili više od navedenih stručnjaka: edukacijskoga rehabilitatora, logopeda, psihologa, psihijatra	Obvezna dokumentacija treba biti novija od 31. 12. 2022.
	DODATNA DOKUMENTACIJA ● nalaz/mišljenje drugoga relevantnog stručnjaka	
teškoće/poremećaj(i) u području mentalnoga zdravlja (psihičke i emocionalne teškoće)	OBVEZNA DOKUMENTACIJA ● nalaz/mišljenje jednoga ili više od navedenih stručnjaka: psihologa, psihijatra	Obvezna dokumentacija treba biti izdana u 2024. ili 2025. godini.
	DODATNA DOKUMENTACIJA ● nalaz/mišljenje drugoga relevantnog stručnjaka	
teškoće uvjetovane kroničnim bolestima*	OBVEZNA DOKUMENTACIJA ● nalaz liječnika specijalista	Obvezna dokumentacija treba biti izdana u 2024. ili 2025. godini.
	DODATNA DOKUMENTACIJA ● nalaz/mišljenje jednoga ili više od navedenih stručnjaka: psihologa, logopeda, edukacijskoga rehabilitatora, socijalnoga pedagoga, fizioterapeuta, radnoga terapeuta i dr.	

* npr. kardiovaskularne bolesti, maligne bolesti, bolesti metaboličkoga sustava, bolesti dišnoga sustava, bolesti endokrinološkoga sustava, bolesti probavnoga sustava, neurološke bolesti, alergije i dr.

POSEBNE NAPOMENE

1. Nalazi i mišljenja stručnjaka izdani u **javnim i privatnim** ustanovama **jednako su valjani**.
2. Ako učenik ima **nalaz timske obrade**, koji **sadrži** nalaz/mišljenje **odgovarajućega stručnjaka** (s obzirom na učenikovu vrstu teškoće), tada je **dovoljno** dostaviti spomenuti **nalaz timske obrade**.
3. Dokumentacija koja se prilaže zahtjevu dovoljno je dostaviti u **neovjerenoj preslici**.
4. Ako je pristupniku potrebna određena prilagodba ispitne tehnologije, a koja nije navedena u ovome dokumentu, potrebno je obratiti se Centru e-poštom na e-adresu prilagodba.dm@ncvvo.hr.

IV. PRILAGODBA ISPITNE TEHNOLOGIJE ZBOG IZVANREDNIH OKOLNOSTI

Ako se kod pristupnika **nakon roka za podnošenje zahtjeva** za ostvarivanje prava na prilagodbu ispitne tehnologije pojave **teškoće uvjetovane izvanrednim okolnostima** (npr. ozljeda dijela tijela ili drugo narušeno zdravstveno stanje uzrokovano nepredvidivim događajima), pristupnik se treba obratiti Centru slanjem e-pošte na prilagodba.dm@ncvvo.hr.

Kao dokaz o nastanku teškoće uvjetovane izvanrednim okolnostima **obvezno** se prilaže nalaz/mišljenje relevantnoga stručnjaka: liječnika specijalista, psihologa i dr. **Samo u slučaju izvanrednih okolnosti** nalaz/mišljenje treba biti **izdan(o) nakon roka** za podnošenje zahtjeva za ostvarivanje prava na prilagodbu ispitne tehnologije, a **prije datuma polaganja ispita** za koji se prilagodba ispitne tehnologije traži.

V. PROCJENA ZAHTJEVA ZA PRILAGODBU ISPITNE TEHNOLOGIJE

Pristupnici koji su podnijeli zahtjev za prilagodbu ispitne tehnologije na ispitima državne mature ostvaruju pravo na istu na temelju stručne procjene i odluke koju donosi Centar. Povjerenstvo za procjenu zahtjeva za prilagodbu ispitne tehnologije na ispitima državne mature razmatra pristiglu dokumentaciju kojom se potkrepljuju teškoće, a ravnatelj Centra na prijedlog Povjerenstva donosi odluku o prilagodbi ispitne tehnologije.

Odluku o prilagodbi ispitne tehnologije Centar elektroničkom poštom dostavlja pristupniku. Pristupnik potvrđuje primitak odluke u roku koji odredi Centar. Eventualni prigovor na odluku pristupnik dostavlja Centru e-poštom na e-adresu: prilagodba.dm@ncvvo.hr. Rok za prigovor u trajanju od osam dana počinje teći od roka za potvrdu primitka odluke. Nakon razmatranja prigovora Centar donosi odluku po prigovoru i dostavlja ju elektroničkim putem pristupniku. Na odluku po prigovoru nije dopuštena žalba.

Za sve dodatne informacije obratite se na e-adresu:
prilagodba.dm@ncvvo.hr.

Prilog 1.

POPIS PRILAGODBI ISPITNE TEHNOLOGIJE

1. nije potrebna prilagodba (*za one ispite na kojima učeniku ne treba prilagodba*)
2. format papira A4, veličina slova 14, podebljane ključne riječi
3. format papira A3, veličina slova 28, podebljane ključne riječi
4. format papira A3, veličina slova 22
5. ispit na brajici
6. produženo vrijeme za 25 %
7. produženo vrijeme za 50 %
8. produženo vrijeme za 100 %
9. osobni pomagač koji pruža sljedeću vrstu podršku:
 - A) čitanje
 - B) pisanje
 - C) poznavanje brajice
 - D) jezično razumijevanje
 - E) za kretanje i rukovanje
 - F) za poticanje, usmjeravanje i umirivanje
 - G) poznavanje znakovnoga jezika
10. pisanje školskoga eseja / eseja / pisanoga teksta na računalu
11. pisanje sažetka na računalu
12. izuzeće pisanja školskoga eseja / eseja / pisanoga teksta
13. izuzeće pisanja sažetka
14. izuzeće ispitne cjeline „Slušanje“
15. zasebna prostorija
16. ponavljanje zvučnoga zapisa
17. upotreba posebnoga pomagala